

niets. Dat is de beroemde „phantasie" van Troelstra en mede zijn beruchte vergissing. Evenmin als de S.D.A.P. had de C.P. begrepen dat men bewegingen niet van bovenaf kan maken, tenzij men bewegingen als die van Hitler op het oog heeft en dan gaat het nog maar niet ineens. De C.P. en het Ned. Arb. Secretariaat hadden in de Amsterdamsche Beurs voor de Diamanthandel een grote vergadering en demonstratie uitgeschreven, die gevolgd werd door een optocht langs de kazernes in de Sarphatistraat. Er werd al gauw met scherp geschoten, wat enige slachtoffers eiste. De mensen vluchtten. Toen de Zondagmorgen daarop volgde een protestdemonstratie werd gehouden, die vanaf het Beursplein vertrok, omvatte deze enige honderden mensen, waarvan er gedurende de wandeling zoveel afvielen, dat toen zij achter het Rijksmuseum ontbonden werd, het niet méér dan een ooploope leek. Zo eindigden de door de leiders van bovenaf gemaakte „bewegingen" in Nederland in de „revolutie-dagen" van November 1918. Van initiatief van de massa's, van zelfstandig optreden der klasse was hier geen sprake.

In Duitsland daarentegen was wél beweging ontstaan. Het parlementarisme en de leiders-politiek hadden nog niet bewerkt, dat de arbeiders, stilzittig alle ellende, die de oorlog over hen had uitgestort, verdroegen. In Januari 1918 waren er stakingen geweest in de munitie-fabrieken, die de regering als waarschuwing hadden gediend. Hoe precies het einde kwam is moeilijk te zeggen doch zeker is, dat het oplossen van het front samenviel met het in bezitnemen van de vloot door de matrozen; de vloot die uitgevaard was om in een laatste wanhoopspoging van het keizerlijke régime de Engelse slag te leveren. Van een ordelijke terugtocht van het leger was geen sprake. Grote troepen trokken dwars door Limburg, waar een levendige handel gedreven werd in Duitse wapens. In Sittard zag men ze openlijk in de winkels te koop liggen. Wij mogen dus gerust zeggen, dat de Duitse arbeiders een einde aan de oorlog maakten en wel van onderen op. De meest bekende figuren, die de uitdrukking gaven aan de revolutionaire tendens in het proletariaat, gedurende en na de oorlog waren Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht.

Consequent zetten zij met het radicale gedeelte der arbeidersklasse dat met hen de Spartacusbond in het leven had geroepen, de strijd door, na afloop van de oorlog tegen de sociaal democratische regering van Ebert en Scheidemann, die de contra-revolutie tegenwoordigden. Ebert was zelfs tegen het heengaan van de Keizer en Scheidemann riep de republiek uit, om de revolutionairen onder Rosa en Liebknecht de wind uit de zeilen te nemen. De Onafhankelijke Soc. Dem. Partij, die zich van de oude partij sedert 1917 had afgescheiden en die toen het bleek, dat Duitsland de oorlog niet zou winnen ook tegen de oorlogs-credieten was gaan stemmen, diende om het revolutionaire verzet op te vangen en in parlementaire banen te leiden. De Spartacusbond was anti-parlementair. Scherp waren de aanvallen vooral van Rosa-Luxemburg op de leiders van die partij, waar o.a. ook Karl Kautsky toe hoorde. Wij weten dat Karl Liebknecht en Rosa te zamen met het strijdend gedeelte van de arbeidersklasse onderling en onder toezicht en zelfs aanzetting van de sociaal-democratische pers werden zij door een officieren-troep vermoord.

Dit was het verschil tussen het einde van de eerste en de tweede wereldoorlog. De tijd tussen de beide wereldoorlogen heeft de arbeidersklasse in Duitsland geen goed gedaan. Door de krachten die zij zelf beschermd en gekweekt heeft, is de Duitse sociaal-democratie ten slotte vernietigd. De Duitse arbeidersklasse door haar opgevoed in discipline aan de partij, parlementarisme, leidersverering en afzien van alle zelfstandig optreden, stak geen hand meer uit toen Hitler de soc. dem. partij in 1933 vernietigde. Dat had zij nog wel gedaan, toen twaalf jaar daarvoor de sociaal-democratische regering door de Duitse officieren was weggejaagd en door het uit-

Van proefabonné tot abonné

Nog een enkel woord tot onze proefabonnees, die wij met dit nummer voor de vierde maal ons blad toezonden. Wij hopen, dat het niet de laatste maal is dat zij ons blad ontvangen, maar dat zij ons nu direct even berichten, dat wij hen als abonné mogen noteren.

• Laten wij nog even releveren, wat wij in onze vorige artikeltjes schreven. „Spartacus" beoogt de crisis, die de arbeidersbeweging doormaakt, door historisch-materialistisch onderzoek te leren begrijpen, omdat het begrijpen voorwaarde is, om tot een nieuwe strijdbare, op het socialisme gerichte, beweging te komen. De resultaten van die onderzoekingen wil zij dan in de arbeidersklasse dragen. Haar leden kunnen, gesteekt door de gewonnen inzichten, beter hun plicht in de klassenstrijd vervullen. Eén van de fundamentele punten die in de loop der jaren door revolutionairen werd opgemerkt is, dat de oude stelling, dat de uitbuiting alleen kan worden opgeheven, wanneer de arbeiders zelf en collectief de productiemiddelen beheersen, een veel dieper betekenis heeft, dan in het verleden in het algemeen werd gedacht. De ontwikkeling van het kapitalisme bracht mede, dat ook door de arbeiders de staat werd gezien als een instrument, dat zij zouden kunnen benutten om tot socialisme te komen. Eigenlijk werd de staat gezien als een (mogelijk) orgaan van de gemeenschap. Onder de nu groeiende kapitalistische verhoudingen blijkt echter meer dan ooit, dat hij een onderdrukingsapparaat is. Nu hij steeds meer het economische en sociale leven gaat leiden en beheersen, wordt de arbeidersklasse door zijn optreden, ja vaak rechtstreeks door hem, veel scherper uitgebuit, dan in de bloeiperiode van het kapitalisme. De diepere betekenis van de gedachte, dat de arbeidersklasse zelf de productiemiddelen moet beheersen, blijkt nu uit de pogingen van de klasse om zelfstandig strijd te voeren en door haarzelf beheerste organen voor die strijd te scheppen.

Die nieuwe vormen van strijd, die nieuwe strijdorganen, vaak nog maar van

breken van geweldige stakingen tegen deze staatsgreep snel het roer weer in handen kon nemen. Haar contra-revolutionaire traditie getrouw, verbond de sociaal-democratie zich toen, met haar belagers van gisteren en richtte onder de arbeiders van de Ruhr, die met hun snel georganiseerd verzet de militairen nederlaag op nederlaag hadden toegebracht, een waar bloedbad aan, nadat zij ze eerst te zamen met de communisten met parlementaire middelen (de beruchte Bielefelder overeenkomst) verdeeld had. Steeds wanneer de Duitse arbeiders blijk gaven van te willen strijden, vervulde de sociaal-democratie de rol van domper of bestrijder van het verzet. Is het te verwonderen, dat een klasse, die zo opgevoed is geworden, niet in staat was zich met de geest en met de daad tegen het nationaal-socialisme te weren, en de sociaal-democratie na zich de vijandschap en de onverschilligheid van de arbeidersklasse op de hals gehaald te hebben een roemloos einde vond? De parlementaire middelen die zij nog tegen het nationaal-socialisme trachtte aan te wenden, waren slechts stuiprekingen van de naderende dood.

tijdelijk karakter, wijzen de weg naar blijvende eigen machtsorganen, die niet alleen om het directe bestaanspeil, zelfs niet alleen voor de socialistische revolutie nodig zijn, maar die ook de collectivistische proletarische orde van de toekomst zullen moeten dragen.

Zowel voor de dagelijkse strijd, als voor het verwezenlijken van een nieuwe orde, gebaseerd op een productie naar de behoeften der werkers, is dus het uitdragen van deze nieuwe inzichten van geweldige betekenis.

Immers de klasse kan op de duur en in het algemeen alleen dan met succes haar strijd voeren, wanneer zij een juist begrip heeft van haar positie. Zij kan alleen dan haar strijd richten op het socialisme, wanneer zij weet, dat dit socialisme totaal andere economische grondslagen voor het productie- en distributieproces zal hebben dan het kapitalisme.

Daarom zal de lezer voor zover de ruimte van Spartacus dat toelaat, en met aller hulp hopen wij er toch nog eens in te slagen die te vergroten, daarin steeds onderwerpen behandeld vinden, die hem het gemakkelijker maken zich een oordeel te vormen, hoe de strijd van de klasse gevoerd moet worden, aan welke eisen de strijdorganisaties moeten voldoen, hoe de situatie van het kapitalisme nationaal en internationaal is en hoe wij, arbeiders in het klassefront, het socialisme kunnen bevorderen.

Wanneer wij spreken van gemakkelijker, dan bedoelen wij niet gemakkelijker in de platte zin van het woord. Gemakkelijk zullen wij het socialisme nimmer bereiken. Maar dat socialisme, een maatschappij van vrije en gelijke en toch collectieve werkers, kunnen we alleen zelf veroveren. En wie dat mede wil verwezenlijken moet weten wat hij wil. Aan dit weten, ja aan het zoeken naar dit weten, wil Spartacus bijdragen. Is dat de moeite waard, abonneert U dan. Betoont dan, door Uw verder actief medeleven, door met vragen en opmerkingen te komen, dat U wilt medewerken aan ons gezamenlijk streven. We moeten het immers zelf doen!

Lezersvergadering te Amsterdam

Voor onze lezers en proefabonnees houden wij op Vrijdag 10 December a.s. een bijeenkomst, waar wij als onderwerp behandelen: De Positie van de arbeidersklasse en onze taak.

Ruime gelegenheid voor discussie.

De bijeenkomst, die gehouden wordt in Krasnapolsky, vangt om acht uur precies aan.

Voor al onze proefabonnees, die belangstelling kregen voor onze lectuur, worden uitgenodigd deze samenkomst te bezoeken.

Werft nieuwe abonnees voor „Spartacus"

11 DECEMBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 49

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam", postgiro 168797 te A'dam

AMERIKA IN EUROPA

De positie van Europa in de wereld is tengevolge van de Tweede Wereldoorlog volkomen gewijzigd. De Europese staten, die gedurende verscheidene eeuwen de vrijwel onbestreden heerschappij hebben gevoerd over de aarde, hebben de hegemonie thans aan Amerika moeten afstaan. Deze machtsverschuiving is feitelijk reeds tijdens de Eerste Wereldoorlog begonnen. Tijdens de laatste oorlog is zij echter zover voltooid, dat Europa, met uitzondering van Rusland, als factor in de wereldpolitiek nauwelijks meer schijnt mee te tellen. In elk geval is Europa in volkomen afhankelijkheid van Amerika gekomen.

Deze afhankelijkheid is niet in de eerste plaats een politieke. Slechts in enkele uitzonderingsgevallen, zoals in Griekenland en in Italië (en natuurlijk in Duitsland) en heeft Amerika zich rechtstreeks en openlijk bemoeid met de interne politieke aangelegenheden der Europese staten. Nog steeds wordt de soevereiniteit van de Europese staten officieel erkend en in theorie zijn deze staten even zelfstandig als ze ooit geweest zijn. Maar economisch is Europa geheel afhankelijk geworden. Dit werelddeel, dat het kapitalisme heeft voortgebracht en dat in die tijd de productiecapaciteit der wereld verduizendvoudigde, dat door zijn massale en goedkope waren de wereld aan zich onderwierp, ziet thans zijn productie-apparaat grotendeels verwoest, terwijl de overgebleven resten hopeloos verouderd zijn in vergelijking tot de in de Tweede Wereldoorlog opnieuw gemoderniseerde Amerikaanse industrie. Bovendien ondervindt de economie nog grotere moeilijkheden door een enorm gestegen schuldenlast en belemmeringen in het goederenverkeer, zoals die nu uitdrukking vinden in deviezenbepalingen, contingenten en andere beperkingen.

Europa werkt thans aan zijn „opbouw". Deze „opbouw" voltrekt zich, voor zover het West-Europa betreft, door de steun van Amerika. Door middel van het Marshall-plan worden aan

Europa grote credieten verstrekt, waardoor het de voor zijn „opbouw" benodigde grondstoffen, machines en levensmiddelen uit Amerika zal kunnen invoeren.

Het wordt vaak zo voorgesteld, alsof het Marshall-plan een soort liefdadigheid van de zijde van Amerika zou zijn. In werkelijkheid betekent het de verwezenlijking van enorme Amerikaanse kapitalistische belangen. Door het Marshall-plan wordt het Amerika mogelijk gemaakt zijn export te vergroten en daardoor zijn industrie draaiende te houden. Ongetwijfeld is het waar, dat Amerika slechts ongeveer een tiende deel van zijn totale productie exporteert. Toch is deze export voor bepaalde delen van de Amerikaanse industrie van de grootste betekenis. En wat nog belangrijker is, het Marshall-plan schept de mogelijkheid, de winsten die in de Amerikaanse industrie zijn gemaakt opnieuw productief te maken. Het verstreken van credieten aan het buitenland wordt mogelijk gemaakt doordat de Amerikaanse industrie zelf winst oplevert. Deze winsten, in Europa belegd, maken hier nieuwe productie en dus het maken van nieuwe winst mogelijk. Op deze wijze wordt Europa feitelijk opgenomen in de Amerikaanse economische expansie. Het feit, dat de uitbuiting hier zich voltrekt door tussenkomst van de Europese bourgeoisie, kan hier niets aan veranderen. De grote schuldverplichting, die Europa t.a.v. Amerika moet aangaan, betekent dat de Amerikaanse bezittende klasse in de vorm van rentebetalingen aanspraak kan maken op een aanzienlijk deel van de in Europa gerealiseerde meerwaarde. De met behulp van Amerikaanse credieten in Europa opnieuw opgebouwde industrie, dient ook als onderpand voor de door Amerika verstrekte voorschotten. Door de tegenwoordige Amerikaanse economische politiek, waarvan het Marshall-plan een onderdeel is, wordt Europa langzaam veranderd in een kapitalistische ontwikkelde kolonie van het Amerikaanse kapitaal.

Het probleem doet zich echter voor, dat deze gehele expansie van het Amerikaanse productie-systeem op Europees gebied geen zin heeft, wanneer de Europese industrie niet in staat is zijn winsten te realiseren, door zijn producten op de internationale markt te verkopen. Weliswaar heet het in de propaganda, dat het de bedoeling van het Marshall-plan is „Europa op eigen benen te doen staan", maar deze formulering is misleidend. De ontwikkeling van een autonoom Europa, dat geheel in zijn behoeften kan voorzien en daarom ook geen buitenlandse handel meer nodig heeft, is niet in overeenstemming met de Amerikaanse belangen. Want op deze wijze zou Europa niet in staat zijn, zijn schuldverplichtingen tegenover Amerika na te komen. Europa kan aan deze verplichtingen immers alleen voldoen, wanneer het goederen naar Amerika kan uitvoeren, of wanneer het de beschikking heeft over internationale valuta, die ook slechts kan worden verkregen door export naar niet-Europese landen. Daarom is het voor Amerika noodzakelijk, dat de Europese industrie erop wordt ingericht, dat hij aan de wereldmarkt kan deelnemen.

Op dit punt doet zich echter een tegenspraak voor, die naar het schijnt steeds duidelijker door de leiders van de Amerikaanse economie wordt begrepen. De drang, Europa met behulp van Amerikaans kapitaal weer op te bouwen, die ten dele te begrijpen is in het raam van de Amerikaanse strijd tegen Rusland, is ook voor een groot deel toe te schrijven aan de dwang tot export van de Amerikaanse industrie. Amerika zelf is echter niet in staat veel Europese producten op te nemen. Door de wederopbouw van Europa te bewerkstelligen, schept het in werkelijkheid een nieuwe industrie, die straks als concurrent van de Amerikaanse industrie zal optreden op de wereldmarkt. Wanneer de groei van de Europese industrie ertoe zou leiden, dat de Amerikaanse industrie zelf haar exportmogelijkheden ziet inkrimpen, zou het resultaat van deze gehele ontwikkeling juist het tegendeel zijn, van wat men in Amerika hiervan hoopt te verwachten.

Daarom is men in Amerika reeds

ATLANTIC-OFFENSIEF

De radio en de film, het toneel en de school, de pers en de redevoering moesten worden ingeschakeld om voor ons te doen leven wat er leeft in hoofden en harten van de bevoorrechtten, die in een ministerie of op een ambassade de buitenlandse politiek mogen bekijken van binnen-uit. Dan zou het mogelijk worden ons volk warm te maken voor de boeiende en ons allen rakende ontwikkeling, die zich sedert 1945 in die politiek gestadig — en: gelukkig! — voltrekt.

Deze zinsnede uit het hoofdartikel van Het Parool van 30 November, is in werkelijkheid het signaal voor het grote offensief, het offensief tegen de geest. Het is het sein voor de aanval der bezittende klasse op de openbare mening. Alles wat tot het vormen van de publieke opinie bijdraagt, moet ingeschakeld worden in de grootscheepse propaganda voor het vormen van een Westelijk

thans op zoek naar nieuwe gebieden, waarheen de Europese export zich zal kunnen richten, en die tegelijkertijd als afzetgebied voor de Amerikaanse industrie zullen kunnen optreden, wanneer de Amerikaanse export naar Europa als gevolg van de groeiende Europese zelfvoorziening zou afnemen. Deze nieuwe gebieden meent men te kunnen vinden in Azië. Men spreekt dan ook reeds van een „nieuw Marshall-plan voor Oost-Azië”, dat aan de beurt zou komen, wanneer de Europese industrie in voldoende mate is opgebouwd.

Volgens dit nieuwe Marshall-plan zou Amerika dan nieuwe dollarcredieten verstrekken aan de landen van Oost-Azië, die met behulp van deze credieten goederen kunnen kopen in Amerika en in Europa. Op deze wijze zou Europa zelf de beschikking krijgen over dollars, waarmee het aan zijn Amerikaanse schuldverplichtingen kan voldoen. De Europese industrie zou op deze wijze een nieuw afzetgebied hebben gevonden en wanneer de opname-capaciteit van de Aziatische markt groot genoeg is, zou tegelijkertijd de Amerikaanse export zich op dit gebied kunnen richten. De met behulp van deze credieten en leveringen „opgebouwde” landen van Oost-Azië zouden daardoor natuurlijk ook geheel en al in afhankelijkheid van het Amerikaanse kapitaal komen. Van Europa worden ze niet afhankelijk, daar Europa slechts tegen contante betaling zal kunnen leveren en deze Europese leveringen dus ook staan of vallen met de Amerikaanse credietverlening.

Het hier zeer in het kort uiteenzette plan is een schema voor de ontwikkeling van de wereld in de komende jaren. Van de verwezenlijking van dit plan hangt niet alleen de toekomst van Azië, maar in niet mindere mate die van Europa en Amerika af. Of dit plan al of niet zal slagen, hangt echter af van de economische en politieke verhoudingen in de wereld, waarvan de tegenstelling tussen Amerika en Rusland er slechts een is. Wij zullen hierop in volgende artikelen nog moeten terugkomen.

blok. Voor het vormen van het aaneengesloten economische en militaire front tegen Rusland en de door haar beheerste gebieden.

We moeten denken, zoals onze ministers denken, onze gedachten moeten zich bewegen, volgens de lijnen, die de regering voor ons uitstippelt, dat wordt met het bovengeciteerde gezegd. Een dergelijk streven doet vermoeden, dat het verlangen van de Parool-Redactie uitgaat naar een propagandaministerie volgens Duits voorbeeld. Er zijn meer Nazi-voorbeelden gevolgd in de na-oorlogse jaren!

Het Parool betreft het, dat „wij niet bij machte zijn onze redelijke bijdrage te leveren in de versteviging van het apparaat, waarmee Europa zijn levensrecht tegen elke aanvalaar waarborgen wil.”

Dat wij daartoe niet bij machte zijn, wijt Het Parool aan het feit, dat „we tientallen miljoenen blijven steken in de slepende ziekte van het Indonesische conflict.”

„Die „wij”, wie zijn het anders dan de Nederlandse arbeiders, die hun levensstandaard nog meer de laagte in zien gaan, omdat de miljoenen opgebracht moeten worden om de kosten van een uitgebreid militair apparaat te dragen, dat deel uitmaakt van het verdedigingsplan van het Westen? Onder het opperbevel van Amerika wordt een deel van Europa, één enorm legerkamp. In het ander gedeelte gebeurt hetzelfde onder opperbevel van Stalin. Dat is de boeiende ons allen rakende ontwikkeling, een ontwikkeling, waarop we in onze kolommen reeds vaak gewezen hebben. We zullen het nog vaker moeten doen, omdat deze ontwikkeling met een snelreusvaart gaat, en het nodig is om op ieder belangrijk station te wijzen.

Want weer zijn we in een nieuwe fase getreden van de ontwikkeling. Want waar de propaganda in de pers eerst nog van dien

aard was, dat de mogelijkheid van een nieuwe oorlog niet werd ontkend, maar toch nog als een kwaad voorgesteld, dat vermeden moest worden, nu is men reeds bezig de geesten om te vormen tot enthousiaste voorstanders van de derde wereldoorlog. Natuurlijk zou boud worden het niet gezegd, maar wat wil het anders zeggen, als men de mensen opwarmt voor de herbewapening van Europa op grote schaal en voor het leveren van een militaire bijdrage, die redelijk is?

Er is een tijd geweest, dat ook in burgerlijke kringen het doel van de pers werd gezien, als nieuwsblad, als een orgaan, dat de lezer zelf liet oordelen. Het Duitse nationaal-socialisme heeft radicaal afgerekend met deze opvattingen en de gehele pers ingeschakeld in haar propaganda. In Rusland is geheel het openbare leven doortrokken van de partijgeest. Beide „opvoedings-systemen” werden door alles wat zich hier democratisch noemde, verafschuwd. En nog staat op de kop van Het Parool te lezen: „Onafhankelijk Dagblad”. Dit onafhankelijke Dagblad voert nu een campagne voor een groots opgezette regerings-propaganda. Als we de kranten doornemen van de laatste tijd en naar de radio luisteren, dan weten we, dat de propaganda van de bezittende klasse voor haar belangen, reeds groot genoeg is.

Immers, het lot van de Nederlandse bezittende klasse is door deze laatste oorlog sterk verbonden met het Amerikaanse kapitaal, aan wie ze schatplichtig is. Het Amerikaanse monopolie-kapitaal streeft naar de wereldheerschappij, omdat het voor zijn groeiende productie-apparaat steeds grotere afzetgebieden nodig heeft en nieuwe uitbuitingsmogelijkheden behoeft.

We weten, dat de tegenstelling Rusland—Amerika, die het gehele politieke leven beheerst, haar oorzaak vindt, in het feit, dat ook het Russische productie-apparaat expansie zoekt en de beide systemen elkaar niet kunnen verdragen. Wat de Russische staatsbureaucratie nu, terwille van het be-

houd van zijn macht, reeds tientallen jaren doet, en door de „democraten” steeds sterk werd veroordeeld, daar bezondigd de democratie zich nu zelf aan.

De gehele openbare voorlichting zal in dienst komen van de heersende klasse. Meer dan totnu toe het geval is geweest. Ieder ander geluid moet gesmoord, of in het gunstigste geval overschreeuwd worden. De arbeidersklasse van Europa moet enthousiast gebrek lijden, zoals dat van de Duitse en Russische verland werd. Geestdrift wordt gekweekt, geestdrift voor de DOOD, opdat het kapitalisme zal leven!

Als het Parool schrijft, dat het ons allen aangaat, wat zich in deze jaren afspeelt, geven wij de Redactie volkomen gelijk. Maar wij bedoelen toch iets anders. Wij zouden graag zien, dat dit zou leiden tot het doorzien van het vuile spel, dat met de arbeidersklasse van de gehele wereld gespeeld wordt. Want weer maakt de wereld zich klaar voor een nieuwe oorlog, voor nieuwe valse leuzen. De democratische wereld verdedigt! In de grote dingen, die ons werkelijk aangaan, wordt de mening van het volk immers niet gehoord! Wie sluiten het Atlantisch verdrag? Wie zijn in Potsdam bij elkaar geweest en beslissen over het lot van miljoenen? Wie zijn in conferenties bijeen, waar de politiek en economie van gehele werelddelen worden besproken en wier resultaten geheim blijven. Wie sluiten belangrijke, maar geheime verdragen? De machti- gende, de diplomaten, in werkelijkheid de internationale bezittende klasse. De grote wereldpolitiek, die ons allen raakt, om ons allen aangaat, wordt gevoerd zonder ons, doch over ons!

Onze democratische vrijheid bestaat daarin, dat we ons mogen organiseren in vakverenigingen en partijen, maar als we deze willen gebruiken om de klassestrijd te voeren, wordt er gauw een stokje voor gestoken. Alleen die organisatie der arbeiders, die samen met de regering wil onderhandelen,

die niet buiten het raam van het kapitalistische leven treedt wordt erkend en toegestaan. Men laat nog een oppositionele partij toe, maar haar functionarissen ontmoeten overal belemmeringen. Daarnaast begint de bezittende klasse haar onderdrukings-apparaten uit te bouwen. Zo is onlangs de vereniging „Steun aan het Wettig Gezag” opgericht, waarin opgenomen de vroegere Vrijwillige Landstorm. Haar leden krijgen de dienst en oefentijden betaald.

We zullen het beleven, dat de democratie in naam van de democratie steeds scherper fascistische vormen gaat aannemen.

Inderdaad een hervorming der wereld-structuur staat op het programma. Waar deze structuurverandering tenslotte toe zal leiden, hangt niet in de laatste plaats van de arbeiders zelf af.

Als we ons laten spannen voor het karretje van de bourgeoisie, als we niet in staat zijn ons los te maken van de leiderspolitiek, of als we ons laten meeslepen door onze gevoelens van machteloosheid, dan is niet moeilijk te voorspellen waar dit ons brengen zal. Zie naar Duitsland! Miljoenen arbeidersgezinnen leven in het puin met letterlijk gebrek aan alles, terwijl er haast geen familie is die geen dode te betreuen heeft.

Gelukrijk zijn er ook tekenen, die er op wijzen, dat de weg naar het andere alternatief nog niet afgesloten is. Het zelfstandig verzet van de arbeidersklasse, het zich losmaken van de leiderspolitiek begint door te schemeren in de verschillende klasse-acties, die er geweest zijn. We moeten inzien, dat nu de tijd is voor het verzet en niet straks als de oorlog al aan de gang is. Nu heeft ieder, die inzicht waar het naar toe gaat in de wereld, — en dat zijn er gelukkig steeds meer —, de plicht, de morele, de menselijke plicht, om mede te helpen om klaarheid te brengen. De ontwikkeling, zoals die nu aan de gang is, omvat de gehele mensenmassa over de gehele wereld. Zoals ieder land, ook

het kleinste, zelfs ieder half bewoond eiland (Bikini!) wordt meegetrokken in de verderflijke maalstroom van het imperialisme, zo wordt ieder gezin, ieder individu meegenomen. Op de schouders van de arbeiders der wereld rust een ontzaglijke zware taak. Ze zullen zich niet slechts moeten losmaken van het steeds zwaarder wordende juk van het kapitalisme, maar zij zullen zelf het levend en denkend fundament moeten vormen van de nieuwe samenleving.

Daarom zouden ook wij, evenals het Parool wel van de daken willen schreeuwen. Namelijk, dat ieder, die een open oog heeft voor de ontwikkeling van deze wereld, al zijn krachten, zijn gehele persoon inzet, om zijn inzicht verder te dragen en propaganda te maken voor de machtsvorming der arbeiders.

Voor de vrouw

Uit onze lezerskring ontvingen wij onderstaande brief over het onderwerp: „Voor de vrouw”. Mogen meerdere volgen!

Graag wil ik een woordje meepraten over onderwerpen, die de vrouwen na aan het hart liggen.

Als ik zo 's morgens als de jongens naar school zijn de radio aanzet om naar de onderwerpen te luisteren die behandeld worden speciaal voor ons, dan is dat niet omdat het mij zo trekt, die spreeksters te horen.

Integendeel, het ergert mij steeds meer opnieuw. Als ik een paar weken geleden het onderwerp hoor behandelen de praysopslag van het witte brood en die vrouw dan antwoordt op de brieven die zijn binnengekomen van vrouwen die inzien dat dit fout is, sta ik stom verbaasd als het antwoord luidt: „Kijkt U eens, wit brood moet als een extratje beschouwd worden en daarbij is bruin brood eten zeer gezond!” Zijn wij met zo'n antwoord gebaat? Dat werd destijds ook van de bieten en aardappel-schillen gezegd!

Een andere vrouw schreef, dat zij het zo duur vond fl.— een pond snijbonen, antwoord luidde: „U kiest het verkeerde moment deze bonen te eten, ze zijn nu pas op de veiling. U moet echter wachten tot er volop is, dan daalt de prijs en hoeft U niet zo duur te betalen!”

Een pracht antwoord! De arbeidersvrouw hoeft deze groente niet te eten als ze zo duur is! Beseft deze spreekster wel ten volle wat ze daar zegt? Op onze tafel is de verscheidenheid al niet te groot. Zelfs de pap na de maaltijd wordt in verscheidene gezinnen al geschrapt, ondanks dat de melk van de bon is. Het kan niet meer betaald worden. Iets anders om op te bezuinigen is er niet dan eten. Is het niet treurig, dat we een dergelijke raad krijgen?

Als ik deze morgen weer een onderwerp hoor behandelen van kinderen en bloemen, is de vergelijking ook al heel scherp. De meeste arbeiderskinderen zijn niet te vinden met deze heerlijke gave van de natuur. Of hoogstens misschien een distel of paardebloem, met hun armelijke snoetjes en verstelde of gescheurde kleren.

Vervolg op pag. 4, 1e kolom

BEZINING

lisme omdaarmede hun eigenlijke doeleinden te maskeren. Hitler b.v. was niet het eerste en het laatste voorbeeld daarvan. Van het z.g. plan-Marshall, staat onomstotelijk vast, dat het beoogt de Amerikaanse kapitaalsbelangen te behartigen en ter bescherming en ondersteuning van deze belangen tevens de wankel geworden basis van de Europese broeders te verstevigen. Dit plan wordt ondersteund door ook-socialisten van het genre Atlee, Bevin, Moch, Koos Vorrink c.s. Het heet dan, „dat dit plan de redding betekent van de Europese industrie en waar het leven van de arbeidersklasse mede afhankelijk is van de industrie, het dus ook de redding betekent van de arbeidersklasse.” Dit is een staaltje van de meest ergerlijke demagogie, doch door de manier waarop het voorgedragen wordt, wordt het toch nog door een groot deel van de arbeiders als waarheid geslikt. En de ook-socialisten hierboven vermeld helpen ijverig mede, om dit geloof nog te verstevigen en de strijd voor het socialisme, de strijd dus van klasse tegen klasse om de uiteindelijk overwinning, naar een verre gezichtseinder te verschuiven.

Er is echter nog een ander soort socialisten, die zich communist noemende volgelingen van het stalinisme, die op hun wijze van de noden der arbeidersklasse misbruik trachten te maken. Inderdaad keren zij zich tegen het Marshall-plan, noemen het wat het is: een plan slechts om kapitalistische belangen te dienen. Waar die arbeidersklasse in verzet komt tegen de gevolgen van kapitalistische uitbuiting, zoals b.v. in het bijzon-

der in Frankrijk, daar nemen de Stalinisten weliswaar alle middelen te baat om de bestaande tegenstellingen te benutten om de arbeiders tot steeds scherpere vormen van strijd te brengen. Doch de motieven waarom men zulks doet, zijn niet gebaseerd op het arbeidersbelang en de bevordering van het socialisme. Neen, arbeidersbelang komt hierbij pas op de tweede, partijbelang op de eerste plaats. Men tracht van de gerechtvaardigde verontwaardiging tegen de op Amerika ingestelde politiek van de regering gebruik te maken, door deze in te schakelen in het Oostelijke, het Russische front. Huns ondanks worden deze arbeiders dus betrokken in het conflict Marshall contra Stalin. Zo is het in Frankrijk, zo is het in Italië, zo is het in Berlijn, in de volksdemocratieën en zo liggen ook de kaarten in ons eigen landje. En de doorsnee-arbeider, die nu eenmaal niet verder vermag te zien dan zijn eigen beperkte horizon, krijgt lak aan alles. Misschien was hij eens zelfs een voorstander van de strijd in de geleerden van de S.D.A.P., geloofde hij in de idealen van het socialisme. Hij heeft dit socialisme echter zien verworpen tot het surrogaat, wat de P.v.d.A. er nu van heeft gemaakt. Misschien ook, dat hij, als links-georiënteerde, zich aangetrokken heeft gevoeld tot de propaganda van de C.P.N. Daarom zal het nodig zijn, dat wij de arbeiders goed duidelijk maken, dat en waarom in Rusland geen socialisme groeit. Nog slechts een klein deel niet duidelijk aan de ene kant de so-

cialistische leiders van de P.v.d.A. als propagandist voor het Marshall-plan, waarvan zij de gevolgen aan den lijve ondervinden, en ziet aan de andere kant stalinistische leiders, die Rusland als lichtend voorbeeld prijzen, alles ondergeschikt maken aan de Russische politiek zonder dat het directe arbeidersbelang daarmede wordt gediend. Maar ook van hen begrijpen velen niet precies wat er om hen heen plaats vindt. Zij weten alleen, dat het een steeds groter rotzooi wordt en dat wij de mensen zijn die de klappen krijgen. Het oordeel is dan vaak, het kan me alles ronduit gezegd niets meer verdommen. Doch kameraden, zo moet het niet. Het huidige gebeuren interesseert ons wel degelijk. We willen het zelfs scherper stellen, ons leven is er mede gemoed. Vandaar, dat we als titel boven dit artikel „Bezinning” plaatsen. We zullen ons hebben te bezinnen, of we dit alles zo maar zonder meer verder moeten laten passeren. Of we nog langer moeten dulden, dat een belangensrijd tussen twee imperialistische grootmachten via verschillende soorten van „vijfde kolonnes” op onze rugen wordt uitgevochten. Wanneer conflicten uitbreken zullen we er nog scherper op moeten letten, dat we deze strijd zelf in onze knuisten houden en de leiding er van niet in handen komt van Marshall- of Stalin-knechten. Wij, als arbeiders, hebben noch belang bij een Marshall-noch bij een Stalin-plan. Wij kennen slechts de strijd van onze klasse tegen de kapitalistische. Laten we deze eenvoudige waarheid toch niet vergeten. Noch Marshall, noch Stalin, doch klasse tegen klasse!

FINANCIËLE DEMOCRATIE

Onze aandacht werd dezer dagen getrokken door een bericht in de pers, inhoudende de mededeling, dat de Raad van Bestuur van de „N.V. Philips gloeilampenfabrieken” aan de vergadering van preferente aandeelhouders machtiging zal vragen tot de uitgifte van 7000 preferente aandelen. Het ligt in de bedoeling deze aandelen naar behoefte te gebruiken, om daarmee het personeel financieel in de onderneming te interesseren.

De kwestie is niet nieuw. Philips is reeds vroeger die weg op gegaan, maar toch past de methode buitengewoon goed in een tijd, dat de socialerigheid van de bezittende klasse neerkomt op een regelmatig teruggedrukken van het bestaanspeil van de arbeidersklasse. Om dit te maskeren, worden dan in officiële redevoeringen en rapporten van regering, Stichting van de arbeid en professoren, beschouwingen en plannen opgediend, om de „verlossing uit het proletariaat” te bevorderen. Ze draaien alle om hetzelfde: de arbeiders de illusie te geven, dat er gestreefd wordt naar een betere sociale orde. Wij denken b.v. aan de ideeën van prof. v. d. Brink, de tegenwoordige minister. De arbeiders moeten eigen bezit krijgen. Een eigen huisje, terwijl elk jaar meer proletariërs-gezinnen zelfs tevergeefs naar een huurkroetje zoeken. Kinderbijslagen, om de grote gezinnen een behoorlijker bestaan te verschaffen, terwijl men door economische druk de arbeidersvrouwen steeds meer de weg op dwingt het „gezinsbelang” te zoeken in het aanvaarden van loondienst. Een stukje land, om de arbeider dicht bij de natuur te brengen, terwijl in werkelijkheid de arbeider, met zijn in loon-

Vervolg van pag. 3, 3e kolom

In deze feestmaand zien we toch weer heel scherp het verschil van klasse. Ook de mode geeft ons eigenaardige verhoudingen te zien van de kapitalistische maatschappij. Zo men al eens een stukje kan kopen zien we goed het verschil van de portemonnaie van de koopster, niet waar?

Als de schrijfster van het vorige artikel dan ook onderling contact van de vrouwen pleipt, lijkt ook mij, dat één van de eerste dingen die er gedaan moeten worden. Geen dameskransjes in de oude vorm zoals wij die kennen, geen bemoeizucht met elkanders huisgezin, geen roddelarij.

Echter alleen kameraadschap en bijstand tot elkander.

Wij vrouwen weten met een enkel woord hoe de zaak in elkaar zit en graag zal ik nog eens verder mijn inzichten daar omtrent naar voren laten komen!

dienst vermoede botten, avonduren en Zondag gaat ploeteren om door eigen teelt van aardappelen en groenten de gezinszorgen wat te verlichten. We zullen er dan maar niet verder over spreken, dat hij daardoor tijd, lust en kracht gaat missen om tezamen met zijn lotgenoten over klassebelangen en strijd te spreken. Financiële interessering in het bedrijf waarin hij werkt, zodat hij zich klein-kapitalist gaat gevoelen.

Hiermede zijn we terug op ons uitgangspunt, dat dus ook deel uitmaakt van denkbeelden als van prof. v. d. Brink over „Bezits-spreiding”.

Bekijken we de Philips-aangelegenheid eens wat nader. Deze N.V. heeft een kapitaal van ongeveer f 187.000.000, waarvan ruim 70 miljoen is geplaatst. De 7000 aandelen die nu voor het personeel zullen worden bestemd en die gelijk de andere aandelen nominaal f 750 waarde per stuk dragen, vertegenwoordigen dus een waarde van ruim vijf miljoen gulden. Dat zegt al iets omtrent het meerdere belang dat de werknemers op deze manier in het bedrijf krijgen. Vrijwel niets.

Maar onze beschouwing is nog niet teneinde. Kunnen de bedoelde werknemers (en dat zijn dus niet alleen de echte arbeiders) op deze manier werkelijk volberechtigd aandeelhouders worden, zodat zij op de aandeelhoudersvergaderingen ook eens iets in de pap te

ZWAAR-GEWICHT TEGEN VEDER-GEWICHT

In de Vlam van 20 November wordt de door haar belegde jongeren conferentie angekondigd in een advertentie, die omgeven is door een artikel van Jef Last, waarin enige vingerwijzingen voorkomen, die wij niet ongemerkt voorbij kunnen gaan. Zo vertelt J. L. van G. griezelige herinneringen aan jongeren, conferenties bezocht door ouden van dagen. Volgens hem moet de leeftijdsgrens onder de dertig jaar zijn. Ten tweede mag er niet gedebatteerd, maar wel gediscussieerd worden, want „zo'n politiek debat is niet anders dan een „politieke boksmatch”.

Intussen is de Jongeren-conferentie, volgens een Redactie-lid van „de Vlam” georganiseerd door de jongeren zelf, met alleen financiële bijstand van „De Vlam” op Zaterdag 20 en Zondag 21 November gehouden en we konden constateren, dat alle griezelige herinneringen van J. L. weer werkelijkheid werden. Immers, J. L. zelf (wie rekent hem nog tot de jongeren?) hield de inleiding, de Vlamredactie zat achter de bestuurstafel en iemand, die reeds de zes kruisjes is gepasseerd presideerde de vergadering. Terecht werd er door een deelnemer dan ook op gewezen, dat hier iets niet deugde. Immers zij zagen zich genoodzaakt te discussieren tegen oude rotten, die al tientallen jaren van vergaderingen en debat achter de rug hebben. En dan nog niet te veel critiek, want dat irriteert maar.

Wij kunnen de voordelen van zo'n debat-loze, door ouden van dagen geleide jongerenconferentie niet inzien. Want dit is zwaargewicht tegen vedergewicht beoefend door de tegenstanders van de „boksmatch”. En wat het waarden van een debat-ver-

brokkelen krijgen? Welnee! De organisatie van de gehele onderneming is vrij ingewikkeld, maar het is toch mogelijk met eenvoudige woorden duidelijk te maken, waar het in dit geval om gaat. Naast de „N.V. Philips gloeilampenfabrieken” bestaat een „N.V. Gemeenschappelijk Bezit van aandelen Philips' Gloeilampenfabrieken”. Deze N.V. krijgt de bedoelde aandelen in handen, zoals ze trouwens al het overgrote deel van de nu uitgegeven aandelen bezit. Daartegenover geeft deze tweede N.V. certificaten uit. De arbeiders die dus straks door „vrijgevigheid” van de directie van de eerste N.V. of door eigen besparingen geld bij Philips „beleggen”, krijgen zulke certificaten, zij het dan in bedragen van vijf, tien en twintig gulden. De N.V. „Gemeenschappelijk bezit” samengesteld uit enige grote Philips-mannetjes, heeft het stemrecht op deze wijze in de werkelijk exploiterende maatschappij in handen. Dat wil dus zeggen, dat elk vermeerdering van aandelen in handen van „Gemeenschappelijk Bezit” de macht van dit groepje in de onderneming versterkt.

Voor de arbeiders zelf heeft het alleen dit resultaat, dat zij, eenmaal houder van certificaten van aandelen Philips, zich maar sterker aan de onderneming geketend gevoelen en dat alleen, omdat ze op deze wijze een paar centen meer rente van hun geld krijgen.

Het komt ons interessant genoeg voor, om van tijd tot tijd omtrent dergelijke financieel-democratische methodes eens een boekje open te doen.

gadering betreft, daarin verschillen wij ook geheel en al met J. L. Enkelen van ons zijn nog in het bezit van het debat tussen Domela Nieuwenhuis en Gorter, naar ik meen in het jaar 1905 te Enschede gehouden. Uit dit debat blijkt wel degelijk, dat zoets niet tot een politieke boksmatch hoeft te ontaarden en in de oudere beweging was dat ook bijna nooit het geval. Pas toen het parlementarisme en opportunisme zijn intrede deden in de beweging, werden de debatten verlaagd tot een Tweede-kamer debat, dat niets principieels meer had en op het winnen van aanhangers en persoonlijk prestige uit was. Toen later linkse stromingen in de arbeidersbeweging opkwamen, die nog niet met het opportunisme besmet, over betere argumenten beschikten, wijl ze zuiverder waren, trad bij de grote partijen de periode van debatschuweheid in, waar wij nog midden in zitten. Wij vinden, dat een aanslag op het vrije debat een aanslag op het vrije woord is en dat de arbeidersklasse daarmee niet gebaat is.

Maar over boksmatches gesproken. In dezelfde Vlam komen enige regels voor, die als antwoord bedoeld zijn op een artikel van de redacteur van „Van Onderen OP”. Daar in staat te lezen: „Hij snapt er geen snars van... en, alleen een dwaas kan nog menen...” Is dat een voorbeeld van een discussie, die geen boksmatch is? En dan eindigt het katebelletje nota bene met... „het gesprek is nodig, de synthese van marxistische, bakoeninistische en andere opvattingen dient tot stand te komen”. De methode, die hier gevolgd wordt lijkt ons niet erg bevorderlijk voor de synthese.

18 DECEMBER 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No. 50

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur: **R. HULSMAN**
Proletariërs aller landen verenigt U!
Red. en Adm.: postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II. Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg. „De Vlam”, postbus 16479 te A'dam.

HET MARSHALL-PLAN en de geleide economie

In het vorig nummer van „Spartacus” hebben we in het artikel: „Amerika in Europa” uiteengezet, hoe Europa door het Marshall-plan steeds meer in de Amerikaanse economie wordt opgenomen en hoe zijn industrie een onderdeel wordt van de Amerikaanse uitbuitingsmachine. Ook hebben we gesproken over de verdere perspectieven die hieraan verbonden zijn, en hebben er op gewezen, dat het uiteindelijke slagen van dit plan afhangt van de mogelijkheid een grootscheepse export naar Azië te verwezenlijken. Welke problemen hier opdoemen, zal ieder duidelijk zijn, vooral thans, nu de macht der communisten in China zo ontzaglijk toeneemt. Maar voordat we tot een bespreking van het Aziatische probleem overgaan, willen we eerst de onmiddellijke uitwerking van het Marshall-plan op Europa en Amerika zelf nog verder nagaan.

Dit probleem is vooral belangrijk, omdat er een sterke tegenspraak is tussen het streven van een groot aantal Amerikaanse industriëlen en politici en het resultaat, waartoe dit streven leidt. Wij bedoelen hier de uitbreiding van de z.g. geleide economie.

Toen Amerika zijn eerste na-oorlogse dollar-crediet aan Engeland verstrekte, werd als voorwaarde gesteld, dat Engeland na een aantal jaren ertoe zou overgaan, buitenlandse schuldeisers desgewenst in dollars te voldoen. Wanneer dan b.v. Frankrijk goederen naar Engeland zou leveren, zou Engeland deze goederen moeten betalen in dollars i.p.v. in ponden, zoals anders gebruikelijk is. Zo zou ook ieder land dat over ponden beschikt, ze in Engeland kunnen omwisselen tegen dollars. Het doel van deze maatregel was, ook de andere landen, via de omweg van Engeland de beschikking te geven over dollars, zodat nu deze landen op hun beurt goederen in Amerika zouden kunnen betrekken. In de tijd dat dit crediet aan Engeland werd verstrekt onder de zo juist ge-

noemde bepaling, was men in Amerika blijkbaar nog van mening, dat Engeland zijn productie vrij snel zou kunnen herstellen, en dan op de wereldmarkt zou kunnen leveren. Met zijn herstellende productie zou het dan geen grote aankopen in Amerika meer behoeven te doen en het dollar-crediet slechts in beperkte mate voor eigen doeleinden nodig hebben. Bovendien zou het door de verkoop op de wereldmarkt de beschikking krijgen over nieuwe dollars. Op deze wijze zou het in staat zijn, naast Amerika als internationaal credietgever op te treden.

Wanneer dit sluwe plan zou zijn geslaagd, zou het pond bijna de betekenis hebben gekregen van een internationaal ruilmiddel, gelijkwaardig aan de dollar. Het zou een grote stap op weg naar herstel van het vrije geldverkeer hebben betekend. Dit lag geheel in de lijn van de wensen der Amerikaanse groot-industriëlen, die naar een herstel van de vrije markt streefden. Een dergelijk herstel zou immers betekenen, dat zij zich met succes vrij zouden kunnen maken van iedere staatseconómie op hun winstmakerij.

De praktijk heeft echter geleerd, dat een dergelijk plan niet kon worden uitgevoerd. Het herstel van de Engelse productie kon niet dergelijke vormen aannemen, dat Engeland als een gelijkwaardige partner van Amerika kon optreden. Engeland kon geen dollars verkrijgen op de wereldmarkt en evenmin kon het dollar-crediet aan andere landen verstrekken. In tegendeel, Engeland had voor de voortzetting van zijn eigen productie nieuwe dollarcredieten uit Amerika nodig. Zodoende heeft dit streven naar herstel van het vrije valuta-verkeer schipbreuk geleden. Engeland heeft zich van de verplichting, andere landen dan Amerika in dollars te betalen, moeten vrijmaken. Daardoor is het pond niet tot internationaal ruilmiddel geworden.

Zolang echter het vrije geldverkeer niet is hersteld, moeten de dollar-credieten, die Engeland en de andere staten verkrijgen, door de staat worden beheerd en gedistribueerd. Deze distributie komt in feite neer op een distributie van grondstoffen en andere benodigdheden voor de productie. Langs deze weg ziet de staat er op toe, dat alleen deze industrieën die voor de export werken, of die op andere wijze passen in het algemeen ontwikkelingsplan, de beschikking krijgen over grondstoffen. De staat heeft de grote toevoerader voor de industrie in handen en het kan daardoor deze industrie nopen zich naar de van staatswege vastgestelde richtlijnen te voegen. Wanneer b.v. een industrie zich tegen een door de staat vastgestelde loon- of prijsregeling zou willen verzetten, of wanneer hij zijn winsten niet zou besteden op de wijze waarop de staat dit wenst, kan de staat hem dwingen door de toevoer van grondstoffen stop te zetten. De contróle van de staat over de Amerikaanse credieten en andere deviezen, betekent dus tevens contróle van de staat over de geleide economie.

Wat voor Europa geldt, geldt echter ook, zij het in meer beperkte zin, voor Amerika. In Amerika heeft de staat door zijn buitenlandse crediet-politiek de contróle over de export. Daar deze export nog slechts een betrekkelijk klein deel van de totale productie omvat, is deze contróle nog beperkt. Belangrijk is echter, dat alle betrekkingen met de Europese industrie lopen over de schijf van de staat en ook de in Europa voor het Amerikaanse kapitaal gemaakte winsten komen langs deze weg binnen. De belangrijkheid van de contróle van de Amerikaanse staat over de „eigen” industrie neemt dus toe, naarmate de betekenis van de Europese industrie groeit en het internationale handelsverkeer onder toezicht van de staat blijft staan.

Verscheidene Amerikaanse industriëlen en politici die dit blijkbaar min of meer hebben begrepen, streven met al hun kracht naar een herstel van het vrije geldverkeer. Hierbij worden ze gesteund door de z.g. liberale groepen der Europese kapitalisten. Hun streven is, door een omlaagdrukken van het le-